

بى بىخه: د څارویو نظم او اداره

لومړۍ لوست: د څارویو
اړتیا د مناسب ځای لپاره

Terms

اصطلاح ګانې

- Cold housing یخونکی خونه
- Flat milking barns د شبدو د لوشلو په خاطر د غوجلي ودانۍ
- Intensive grazing په پیاوړي توګه څرونه
- Chicken Coops د چرګوړو په خاطر پنجري یا مرغانچي
- Warm housing گرمونکی خونه

د څارویو د اوسبېللو د ځای

اړتیاوی کومې دی؟

د دی ځانګرو وسیلو اړتیاوی د هغه تولیدي سیستم پوري اړه لري چې تاسې هغه په مخ بیا ئی.
A. لوړۍ شی چې د کورنیو څارویو د روزنې پر
محال په نظر کې نبول کېږي د اوسبېللو د یو
مناسب ځای څخه عبارت دی. پايد خپل ځانونه
اطمناني کړي چې اوېو او نورو اړینو وسایلو
ته لاسرسی ولري.

B. د فارم د راتلونکی تغیراتو او پراخوالی لپاره باید تولی استانتياوي په نظر کي ونپول شي .

C. که چېري د کتارو لپاره اړتیا شتون ولري نو باید چې کلکي او قوي وي ترڅو څاروی په هغې کي له اجنبي شيانو څخه وساتل شي.

- ❖ د نړۍ په ځنو حایونو کي د برقي او لرکينو کتارو، او نيلوني اغزي لرونکو سيمانو څخه ګته اخستل کېږي. د ساحې څخه د راتولو شوو ټیکو څخه د کتارو لپاره هم ګته اخستل کېږي.
دروازې باید په داسي ځای کي وي چې ګټوري وي او هم ورته لاسرسى په اسانۍ صورت نیولی شي .

D. د ټولو نوعو لپاره باید د اوېو تولیدي سیستم جوړ کړي شوی وي.

E. د خوراکي لوښي باید په داسې ځایونو کي کېښودل شي چې څاروي مالګو او معدنۍ موادو ته په اسانۍ سره ورسپړي.

❖ د خوراکي څخه فاصله باید په کافي اندازې سره وي ترڅو ټول څاروي په عين وخت کي د خوراکي څخه ګته واخلي.

❖ که چېري ټول څاروي په عين وخت کي د خوراکي په خورلو ونه توانيپزې کېدای شي چې په خپل منځ کي یو په بل باندي حمله وکړي او یا هم وبدې پاتي شي.

F. د دې لپاره چې خوراکه پاکه وساتل شي او تر ډېره حده یې د ضایع کېدو څخه مخه ونیول شي نو د ساتني په خاطر خونو ته اړتیا لري.

❖ د لویو څارویو د پالنې لپاره له عمودي سیلوګانو، د خوراکي اطاقونو، خندقې سیلوګانو او فلزې زیرمو څخه ګته اخستل کېږي، چې دا د څارویو د پالنې او خوراکي د سیستم پوري اړه لري .

سېمنتى سيلو
گانى

فلزى
سيلوگانى

خندقى سيلو گانى

G. همدارنگه د څارویو د کاروبار په خاطر ځنیو
وسایلو ته اړتیا لري.

❖ د څارویو او تولیدونکو دواړو لپاره به
اطمینانی وي، که چېرې د واکسین کولو، نمرې
وهلو او نورو عملیاتو همدارنگه د انتقال لپاره
په یو بل ځای کې د نیولو په خاطر کمربند یا د
قېد کولو وسایل شتون ولري.

د څارویو د ذي وني
لپاره د نیولو اله یا
کمر بند

د ذي ولو پنجره چې د نیونیکې
الي سره تړلی ده

د انتقال په خاطر د
نیولو اله یا کمر بند

ساختمنانونه (جوړښتونه) باید د اسې وي ترڅو چې
څاروی له ګرمۍ او پخنۍ ځخه وساتي.

د سختو بادونو، او بولو ته د لاسرسې او د
فاصلي لپاره د اړتیاوو په هکله باید وسایل
برابر کړي شي.

د شېدو ورکونکو څارویو لپاره د ځای ساتني اړتیاوې کومې دې؟

II د شېدو د غواو د ساتني لپاره په زړه پوري
وسیلې او سامان الات ډېر مهم دې. د
اوسيډو ځای، د شېدو ورکولو سیستم، د
خوراکي سامانونه او د څارویو د سري(کود پا
فضله موادو) لپاره وسایل او سامانونه ډېر
مهم دې ترڅو په نظر کې ونیوال شي.

A. د او سپدو ځای یا مسکن د څارو یو او انسانانو ساتنه کوي.

❖ دا چې د لښياتو (شبدی او ده ګي حاصلات) په تجارتی توګه پېر کار ته اړتیا لري نو په دې بنا د یو ارام ځای لپاره اړتیا ده چې په نظر کي ونیول شي.

1. یخونکي خونه: دا اصطلاح هغه شمېر ودانیو یا کورونو لپاره استعمال پزې چې د ژرمې پېر محل گرمو لو ته اړتیا نه لري.

❖ یخونکي خونی اکثره هغه ودانی دی چې په خلاص دول شتون لري او دیوی ازادی غوجلې په شکل د هغې څخه ګټه اخستل کېږي.

12. گرمونکي کورونه: دا اصطلاح هغه ودانیو ته استعمالېږي چې نژمي په موسم کي گرمولو ته اړتیا لري.

- ❖ گرمونکي کورونه کیدي شي چې ازاد یا د یو عایق یا پردي درلودونکي وي.
- ❖ گرم کورونه هغه تړلو غوجلو ته ويل کېږي چې د اخورو درلودونکي وي.
- ❖ د خوسکو له صندوقونو څخه د ځوانو خوسکو لپاره ګټه اخستل کېږي. او د خلاصو برخو څخه د ځوانو او وچو غواو د سټاک په خاطر ګټه اخستل کېږي.
- ❖ شپدې ورکونکي ځاروی باید په څرځای کې د زیاتي گرمى ، زیاتي یخنی او سختو بادونو څخه په امان کې وساتل شي.

تاوده کورونه

د خوسکو یخی خونی

B. د شپدو لوشلو سامانونه د لبنياتو (شپدي او د شپدو حاصلات) د توليداتو لپاره اړین دي.

1. د شپدو لوشلو د غوجلو ودانۍ : د هغه غوجلو څخه عبارت دي چې په هغې کي شپدي ورکونکي غواوي لوشل کېږي.

2. د شپدو لوشلو سالونونه: د کانکریتیو همواري ودانۍ دي چې شپدي ورکونکي غواوي د لوشلو پر محال هلتہ راورل کېږي. د شپدو دلوشلو سالونونه دلاندې موخو لپاره استعمالپزې.

❖ د موثریت دېرېدل، د کار دقوي کمېدل، او د کاري شرایطو د اصلاح او حفظ الصحي لپاره استعمالپزې.

د شپدو لوشلو
غوجلو ودانۍ

دشی دو لو شلو سامانو نه

سالون

¹⁴ C. د لبنياتو(شپدي او شپدو محصولات) د لرلو او ساتني لپاره د خوراکي سیستم دېر مهم دي.

1. موثریت، قیمت او موقعیت د مهمو لاملونو له جملی څخه دي. چي باید د خوراکي د ذخیره کولو پر محال په نظر کي ونپول شي.

2. اکثره خوراکي مواد ذخیره کېږي چي په دې دله کي جوار، ساپلچ، هايلچ، وچ وابنه، وابنه، منراونه او دانه لرونکي خوراکي شاملی دي.

3 د ساپلچ خلتی، عمودي سیلو گانی فلزی ذخیري او د تړلو ګیاوو محدودي بېلګي دي په کوم کي چي خوراکه ذخیره کیدای شي.

مربع دوله او ګردی خلتی

د ساپلچ خلطی

د چو ګیاوو بوجۍ

4 پیاوړی څر: هغه وخت چې غواوی د (۲۴) ساعتونو لپاره په یو څر ځای کې څر کوي او وروسته بل څر ځای ته وړل کېږي.

- ❖ دېر کارتنه اړتیا لري مګر په مقابل کې د خوراکي ذخیره (زېرمه) کولو ته کمه اړتیا لري.
- ❖ د خوراکي دلوښو کراچۍ ګاني، د خوراکي کمپیوټري لوښي او عصری نور تخینکونه د خوراکي وچول اسانوې او همدارنګه وخت کم مصرفیږي.

D. څرنګه چې شپدې ورکونکي څاروی د بدن د وزن (۸) فیضده وزن اضافي مواد(فضله) تولیدوي نو په دې بنا د څارویو د سري(کود یا فضله مواد) وسایل د څارویو د سرو(کود) د کار لپاره دېر مهم دي.

❖ د څارویو د سرو(کود) تول سیستمونه لاندې وظيفي سره رسوي:

1. څاروی پاک ساتل کيرني
2. د کار کولو لپاره د تولنیز یا تعاون ترتیب لاره هواروی.
3. د فضله موادو ترتیب کول په مسولیت لرونکي توګه

E. د څارویو د سرو(فضله مواد یا کود) د کار اخستنی اپاره دوه نوعه سیستمونه شتون لري:

1. د څارویو د سرو(کود یا فضله مواد) جامد سیستم
2. د څارویو د سرو(کود یا فضله مواد) مایع سیستم

❖ دا دواړه سیستمونه په خپل ټان کي ګتني او زیانونه لري. ولی تر ټولو لوی توپیر په دې کې دی چې مایع سیستمونه قېمته ولی ډېر موثر دی.

د څارویو د سرو(کود یا فضله موادو) د شیندلو جامد شکل

د څارویو د سرو(کود یا فضله موادو) مایع سیستم

د پسونو او اوزو اړتیاوې کومې دې؟

III. پسونه او اوزي دواړه د پیاوړو یا مقاومو څارویو له دلې څخه دې. دوي د چاپیریال پر وړاندي هغه کرنو ته چې نور څاروی یې اړتیا لري ، دوي دو مره اړتیا ورته نه لري یعنی د ډېرو شرایطو پر وړاندي مقاومت لري. د اوزو او پسونو ساتنه او پالنه ارزانه پربوزي ځکه چې په ډېره پیمانه قیمتی د ساتني ځایونو ته اړتیانه لري. په داسې حال کې تر او سه هم ځنې شیان شتون لري چې د څارویو په روزنه کې هغې ته اړتیا لري.

د پسونو او اوزو د پالني او او سپدو ھايونه يو له بل سره توپير لري. ولې د دوي غوجلي اکثره جنوب لورته خلاصيپري يا خلاصي وي.

- ❖ دوي د خر ھايونو او هغه ھايونو ته چي او بو ته لاسرسى ولري ارتيا لري.
- ❖ د شپدو وركونکو اوزو لپاره باید د اخورو ازادي اسانتياوي شتون ولري.
- ❖ د سيرلو او يو کلنو اوزو لپاره باید د ازادو ھايونو څخه ګته واختل شي، په کومو ھايونو کي چي او زي ساتل کېري نو باید چي له هغه ھاي څخه بناخونه لري کېري شي. د اوزو د شي دو لوشلو سالون يا ګراج خلاصي سريپناوي

B²⁰. کتاره د (۱۵، ۱) متره په لوره والی او یا لوره له دې څخه جوړه کړل شي او د اوزو او پسونو تر منځ باید چې د (۱۰-۱۳) سانتې مترو په اندازه د جلاوالي تار یا طناب شتون ولري. دا یو مهم کار دی تر څو د فارم باندي دبسمنانو ته د فارم څخه د باندي توجه شي نسبت دي ته چې د فارم په داخل کي د څارو یو سانتې ته توجه وکړي.

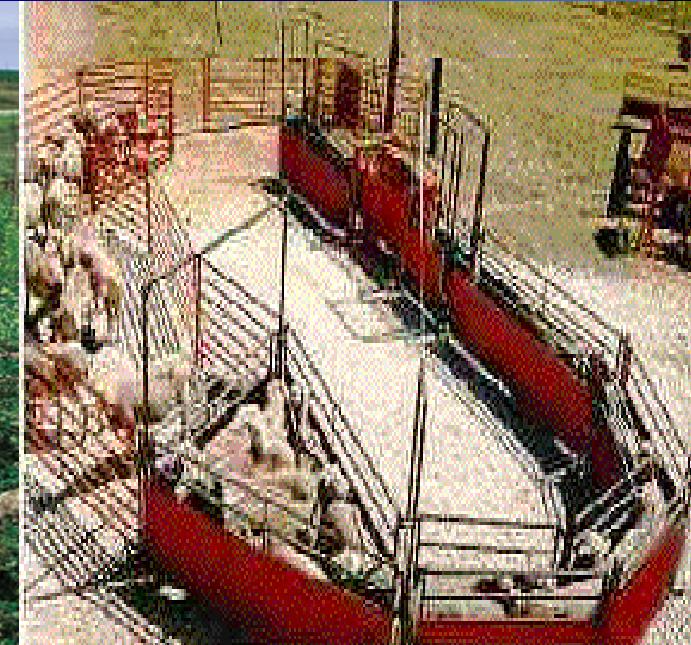

C. د پالني په نظر کي نیولو سره باید چې د قبدولو، د القاح او دسم غوڅولو یا ټیچې کولو سامان الات د اوزو او پسونو د ازمايینت په خاطر او همدارنګه هغه مناسب وسائل او ځایونه چې د سم د غوڅولو پر محال اړین دي شتون ولري.

D. تر دېره محاله باید تل تر تله ځانونه په دې مطمئن کړي چې د ځارویو د پالني پر محال د دوي تر منځ مناسبه فاصله شتون ولري.

بيتي يا
ټیچې

د اوزو او مېبرو د
القاح ځائي

الوتونکي کومو نوعو د اوسيدو ھايونو ته ارتيا لري؟

IV. د الوتونکو پالنھايونه د الوتونکو د نوعو او هغه ھايونو په بنا چې تاسي بي په واک کي لري تاکل کيږي. شتون لرونکي ودانۍ او جورېښتونه کي دا شې چې د الوتونکو د اوسيدو پرخای باندي بدل کړل شې. تاسي بايد دا شيان په نظر کي ولري په هغه صورت کي چې د الوتونکو لپاره وسایل او لوازم برابروي.

1. يو بنه او په زره پوري د او سپدو ځای کولي شي چي الوتونکي د طبعي د بنمنانو، باندني ضربې او غلو په وراندي وساتي. الوتونکي داسي ځایونو ته اړتیا لري چي وچ وي او هم داسي ځای چي باذونه لري. دا کار کیدايو شي د هغه ودانۍ په واسطه سرته ورسيرې کوم چي مناسي دروازې او کړکۍ ولري د هواد داخيلې دلوا لپاره کولي شي چي هغه خلاصې یا بندې کړي. د الوتونکو پنجري باید په او چتو او مناسبو ځایونو کې جوري کړي. دا کار کیدي شي چي د لمدوالي او بي ځایه تبخیر څخه مخنيوي وکړي ترڅو د بهر نه داخل ته انتقال نه شي. د پنجرو جلو، کړکۍ او خارجونکي لښتی یا لاري د جنوب په لوري جور کړئ چي په دې ترتیب سره به لمر په بنه توګه پنجري ته داخل شي او د پنجري غولۍ(فرش) او خپله پنجره به وچه کړي شي. د الوتونکو لپاره مناسبه فاصله د پنجرو په منځ کې په زیاته اندازه لمدوالي کموي.

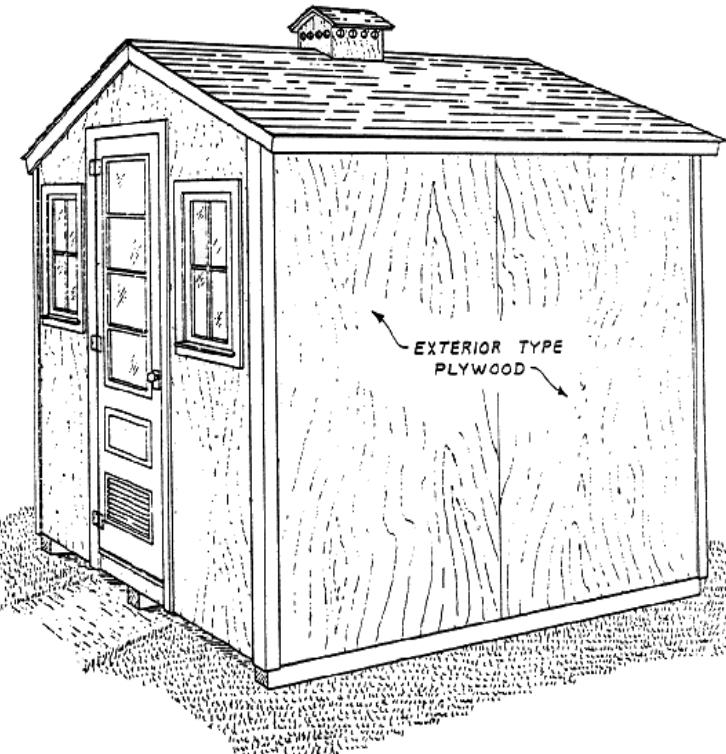

2. د الونکو په پوره دول محدود کول د کنارو او احاطو په واسطه هغوي د خارجي دېمنانو پر وړاندې په بنه توګه ساتې. که چېري تاسي نوي شيان برابروي نو په دې صورت کې يې غولۍ(فرش) کانګريتي او دیوال یې د یوی یا دوه پخو خښتو پواسطه پیل کړئ. د دې کار ګټه په دې کې ده چې نه پرېزدې ترڅو ماران ، موږکان او داسي نور طبعي دېمنان له دیوال څخه تير شي او هغوي متضرره کړي. په دروازو او کړکيو کې باید ګلکي سيمې جالۍ ولبول شي تر څو د کړکيو او دروازو د خلاصولو پرمحال د هغوي څخه ساتنه وکړي.

3. کم ترکمه باید چې د (۳۰) سانتي مترو په اندازه ژوروالي سره یو سيم د پنجري په اندازه وغهول شي او د (۱۵) سانتي مترو په اندازه کناره بېرون طرف ته جوړه کړل شي. د آکار ددي سبب کېږي چې چونکي خاروي نه شي کولي له کنارې څخه داخل ته ننوزي. ددي په خاطر چې له باخي(باز) او گونګي(بوم) نه مو مخنيوي کړي وي نو د اغزي لرونکو سيمونو په واسطه خارجي لښتې يا لاري و پوبنل شي. کله چې د حمکي سطحه د باجرو، ارزن ريشقي او نورو نباتاتو په واسطه پوبنل شوي وي نو په دې بنا کيداي شي چې د دارونکو الونکو لپاره کوم چې د حمکي په کره کې شتون لري زمينه برابروي.

د الونکو د پنجرو (فسونو يا مرغانچو) بیلگی يا نموني

Plan for 8 x 8' Layer House
15 to 20 hens
(1 of 3)

B . مناسبه فاصله:

1. الوتونکي يا چرگان د اوسبدلو او ژوند تپرولو په خاطر مناسبې اندازې سره فاصلې ته اړتیا لري او همدارنګه دهګۍ ورکولو Ҳای او چګس ته د تللو لپاره هم د تلو په خاطر لازمي فاصلې ته اړتیا لري، نوموري فاصله نظر هغه الوتونکو ته چې ساتل کېږي د هغو نوعوته توپير لري.

- ❖ دهګۍ ورکول Ҳای: تول په توله په حد اقل ډول سره د (۴)
- ❖ (۵) چرګو لپاره یوه د هګۍ ورکولو Ҳای په نظر کي ولري.

C. خوراکی او اوبو ته لاسرسی:

1. د اوبو او خوراکی لوبني باید د تل لپاره په دasic مناسب حائی کي کېښو دل شي ترڅو چي ټول چرګان ورته په اسانۍ سره ځانونه ورسوي. د اوبو د لوښو بسکتني برخه او د خوراکي لوښو پورتنۍ برخه باید د چرګانو د ملا د لوړوالی په اندازه کېښو دل شي.
2. کوچني الوتونکي لکه کوتري، مرزان او دasic نور د یو اینچ په اندازه کي د خوراکي لوښو ته اړتیا لري. په دasic حال کي چي غت چرګان د (۳-۲) د اوبو لوښو او د خوراکي لوښو ته د یو اینچ په فاصله کي اړتیا لري.
3. که چېري د هغه مرغانو لپاره چي د اوبو سره سرو کار لري ، د اوبو لوبني د ودانۍ څخه د باندي په لور حائی پرڅای کړل شي نو دا کار به ددي سبب شي چي په پنجره کي به د اوبو د زيات لمدوالی څخه مخنيوي وکړي .

D. درنا لپاره منبع یا زیرمه:

1. د ودانی څخه بیرون لورته د کړکیو جوړول

ددي سبب کېږي چي له یوې خوا درنا د
داخلیدو لپاره مرسته وکړي له بله پلوه په ژمي
کي د ګرم کولو لپاره هم یوه بنه منبع ده او
همدارنګه د هوا د جریان لپاره هم یو ګټور
ګام ګنل کېږي.

تجارتي غوبښين(برايلر) چرگان د ودانی
په د نه کې

E. د هوا بد لېدل:

1. هغه هوا ته چي دکردونو څخه پاکه او تازه وي اړتیا لېدل کېږي.
تازه هوا ددي سبب کېږي چي تازه اکسیجن ودانۍ ته دننه کړي.
او هغه اضافي لمدوالي، امونيا، کاربن ډاى اوکساید او ککره هوا
چي د ودانۍ په دننه کې شتون لري د دي هوا په واسطه د باندي
ویستل کېږي. د امونيا ، او زیات لمدوالي شتون ددي بنکاروندي
دي چي د ودانۍ په دننه کې په کافي اندازه تازه هوا شتون نه
لري. که هوا په صحیح توګه جریان ونه کړي نو لمدوالي په یخه
هوا کې په دپوالونو او چت کې جمع کېږي. چرګان ترهغه وخته
پوري یخني تحمل کولی شي ترڅو چي ودانۍ وچه وي ولی د
لامده او یخ شرایط پېړي ستونزی منځ ته راوري.

د بادپکو پواسطه د هوا
جریان د چرګانو په لویو
تجارتي ودانیو کې

لندیز انکرار

1. د غواو اړتیاوې چې د اوسبدو Ҳای ته یې لري روښانه کړئ.
2. د اوزو او پسونو اړتیاوې د اوسبدو دھای په اړوند روښانه کړئ.
3. د التونکو اړتیاوې د اوسبدو د Ҳای په بنا تر بحث لاندې ونیسی.